

Høringsuttalelse fra kommunestyret i Stor-Elvdal kommune om skole- og tilbudsstruktur i Innlandet fylke.

Stor-Elvdal kommune ser at det er viktig å gjennomgå skole- og tilbudsstruktur for å sikre et bærekraftig tilbud og en skolestruktur i tråd med regionale behov.

Vi ønsker med dette å uttrykke våre synspunkter på den foreslåtte skole- og tilbudsstrukturen i Innlandet fylke med fokus på 1) de utfordringene vår kommune står i og behovet for å utvikle gode løsninger for våre elever som skal inn i videregående opplæring, og 2) erfaringene vi har gjort oss etter nedleggelsen av Midt-Østerdal videregående skole i 2018, som kan være til nytte for lokalsamfunn som nå kan miste sin nærscole. Vi mener også at de som går i videregående i dag og som har erfaring med disse problemstillingene burde blitt gitt muligheten til å medvirke i hvordan deres skolehverdag og pendlerhverdag kunne sett ut.

Denne høringsuttalelsen her gjelder våre ordinære elever som etter 10.trinn skal starte på videregående skole. Vi har også sendt inn en egen høringsuttalelse som går på Storsteigen Videregående skole avdeling Nordstumo

Stor-Elvdal er en arealstor kommune, midt i Innlandet fylke. For oss er de to nærmeste videregående skole omtrent 10 mil fra vårt kommunesentrum Koppang, henholdsvis Elverum videregående skole i sør og Nord-Østerdal videregående skole i nord. Etter at Midt-Østerdal videregående skole ble lagt ned, har vi dessverre erfart at konsekvensene ved en lang skolevei, hybeltilværelse fra 15-16 års alder, og at flere familier velger å flytte fra kommunen.

For det skal være et reelt alternativ for elever å kunne bo hjemme mens de går på videregående skole langt unna kreves reelle pendlermuligheter. I dag bruker skolebussen fra Koppang til Tynset i underkant to timer hver vei. NØVGS starter klokka 07:50, noe som betyr at elever som kjører buss må dra fra Koppang 05:45. Skal man pendle sørover er tog eneste mulighet. For å rekke skolestart i Elverum klokka 07:50 må elevene ta toget fra Koppang klokka 06:12. Tidlig start på skoledagen kombinert med lang reisevei og lite hyppig kollektivtilbud er derfor en utfordring for elever som ønsker å pendle fra vår kommune. Med større avstand mellom de videregående skolestedene burde elever kunne ha mer direkte skoleruter enn det er i dag, slik at tiden man bruker på buss er så kort som mulig. En lang pendlerhverdag kan føre til reduserte prestasjoner på skolen og begrensede muligheter for sosialt liv etter skolen.

Kommunen vår er langstrakt med mange små grendesamfunn. Ikke alle har en reell mulighet for skoleskyss slik tilbudet er i dag. Et stort ønske fra oss er at det legges til rette for transportmuligheter som sikrer at så mange elever som mulig kan bo hjemme. Det første året på videregående er spesielt viktig, og mange hadde kanskje valgt å bo hjemme et år til hvis dette var en reell mulighet.

Kan man vurdere ulike skyssmuligheter for å sikre at elever kan pendle over lengre strekninger og fortsatt ha en fullverdig skolehverdag? Ettersom både kollektivtransport og videregående opplæring ligger under Fylkeskommunen bør det være mulig å tilrettelegge dette bedre enn det som er tilfelle i dag. For elever innebærer skoleskyssen lang reisevei og mange stopp. Det bør la seg gjøre å korte ned reisetiden og få mer direkte ruter for å bedre dette tilbudet.

Det er mange overganger og mye nytt som skjer i livet når man går fra ungdomsskole til videregående skole. Det innebærer å begynne på ny skole og å bli en del av nye sosiale fellesskap. Dette er utrolig viktig å lykkes med for å skape inkludering og mestringsfølelse. Det vil igjen sikre gjennomføring og at den enkelte lykkes med sin utdanning. Det å ha tilgang til familie og foreldre for daglig og tett oppfølging i en slik overgangsfase er særdeles viktig og trygt, i motsetning til å tvinges inn i en hybeltilværelse.

Pendlerutfordringene nevnt over fører likevel til at de fleste elevene i vår kommune nå velger å flytte på hybel når de starter på videregående skole. At aldersgruppen 16-19 år flytter hjemmefra er ekstremt sårbart både for eleven selv, men også for familiene. En forutsigbar og tilrettelagt skolegang er ekstra viktig for hybelelever. De må etablere seg på et nytt sted, og de bør få muligheten til å fullføre et skoleløp på én skole slik at de ikke for hvert år må reetablere seg på ny skole med alt det innebærer. De må sikres en forutsigbarhet. Det er også viktig at man møter den samme oppfølgingen uavhengig av hvilken videregående skole man starter på.

Den økonomiske situasjonen ved å ha elever på hybel er krevende. Borteboerstipendet som i snitt er på 6677 kroner dekker så vidt husleie. I tillegg må man ha økonomi til vanlige levekostnader, og ikke minst hjemreiser. Familier har ulike økonomiske forutsetninger og ungdommer har lik rett på utdanning uavhengig av familiens økonomiske situasjon. Det å ha økonomi til å dra hjem hver helg er en rett alle elever i videregående bør ha. Det er behov for et system som sikrer at hjemreiser er hyppige, rimelige og tilgjengelige. Dette er viktig for å opprettholde

Stor-Elvdal kommune

kontakten med familien og lokalsamfunnet, noe som er avgjørende for elevenes trivsel og utvikling. Vi mener at elever som må flytte på hybel også burde fått gratis skoleskyss, inkludert kostnad for tog der man ikke har oppsatte bussruter.

At elever i videregående opplæring flytter på hybel har også en konsekvens for lokalsamfunnet, da en viktig aldersgruppe blir borte fra fellesskapet. Ungdommer som flytter hjemmefra tidlig, mister lett sin tilknytning til bygda, og alt for mange kommer ikke tilbake. De har knapt fått hatt sin ungdomstid her. Videre går kommunen glipp av viktig arbeidskraft i ungdommen. Og i verste fall så mister kommunen verdifull fremtidig arbeidskraft og tilgang til lærlinger. Det er allerede demografiske utfordringer i mange kommuner, inkludert vår. Små kommuner trenger sine ungdommer.

For mange ungdommer og familier oppleves det greit å flytte på hybel ved overgangen til videregående opplæring. For andre skaper det usikkerhet og utfordringer og i verste fall oppleves det som umulig. Vi har erfart at en rekke barnefamilier velger å flytte ut når den eldste skal starte på videregående, og samfunnet mister dermed innbyggere. Mange klasser av yngre søsken mister gode klassekamerater, og i tillegg oppstår det en usikkerhet blant familier som blir igjen om hvilke fremtidsutsikter som er i kommunen når stadig nye familier flytter. Dette er en usikkerhet og en uro som mange her kjenner på.

Vedtaket om skole og tilbudsstruktur har stort påvirkning for hvor det skal være bærekraftige lokalsamfunn i vårt fylke. Og spørsmålet er hvordan dette blir i fremtiden hvis man ikke iverksetter noen tiltak for å sikre at familier fortsetter å bo i, eller velger å flytte til lokalsamfunn ute i distriktet.